

Előszó

A Selye János Egyetem Tanárképző Kara Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékén dogozó nyelvész munkatársak kutatómunkájuk összehangolására, valamint aktuális és jövőbeni közös feladatok elvégzésére 2010. április 23-án megalakították a *Variológiai kutatócsoportot*. A kutatócsoport öt taggal jött létre, közöttük két külső munkatárssal. Vezetője doc. dr. Lőrincz Julianna PhD, egyetemi docens, SJE TTK Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Komárom – Eszterházy Károly Főiskola BTFK Általános és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék, Eger. További tagjai:

- doc. dr. Misad Katalin PhD – Comenius Egyetem BTK Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Pozsony
- Dr. Simon Szabolcs PhD, egyetemi adjunktus – SJE TTK Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Komárom
- Dr. Tóth Etelka PhD, egyetemi docens – ELTE BTK Mai Magyar Nyelvi Tanszék, Budapest
- Dr. Vörös Ottó CsC, nyugalmazott egyetemi docens – SJE TTK Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék, Komárom – Komárom és Nyugat-Magyarországi Egyetem Magyar Nyelvészeti Tanszék, Szombathely

A kutatócsoport tagjai 2010. szeptember 6–7-én a Selye János Egyetemen megrendezett *Társadalmi jelenségek és változások* témájú nemzetközi tudományos konferencián a *Nyelvi variabilitás/variativitás* című önálló szekcióban tartottak előadásokat. A szekció munkájának célja a témakör elméleti megközelítése volt, elsősorban nyelvközi, kétnyelvűségi vonatkozásban, a nyelvi rendszer különféle szintjein, illetve a nyelvhasználat színterein, például az anyanyelvoktatásban. A szekció munkájának befejezése után tartott megbeszélésen állapotok meg a kutatócsoport tagjai abban, hogy konkrét kutatási irányt határoznak meg a nyelvi variativitás témakörén belül. Első kutatási feladatként tankönyvelemzéssel foglalkoznak. Erre a témára a következő megfontolások alapján esett a választásuk:

1. Az új szlovák közoktatási törvénynek megfelelő tankönyvcserével kapcsolatban a szlovákiai magyar tankönyvírás színvonalának emelése elsőrendű érdek. Az új tankönyvek elkészítése elsősorban a szlovákiai magyar tankönyvírók feladata. A szlovákiai magyar pedagógustársadalomnak szóló szakmai anyagok elkészítése alapvető feltétele a tankönyvírás elméleti megalkotásának.
2. A kutatási téma kiválasztásában a kutatócsoport tagjainak érdeklődési köre, tapasztalatai is meghatározóak. Tekintettel a kutatói állományra és a kutatócsoport lehetőségeire, a kutatás jelenlegi szakaszában a következő kutatási irányok körvonalazódtak:

- Lőrincz Julianna: A szlovákiai magyar tankönyvek szakmaisága, nyelve, stílusa
 - Simon Szabolcs: A tankönyvek didaktikai vonatkozásai
 - Misad Katalin: Szakterminológia a szlovákiai magyar tankönyvekben
 - Tóth Etelka: Szlovákiai magyar digitális tankönyvkorpusz
 - Vörös Ottó: A szlovákiai magyar tankönyvek nyelvtervezési/nyelvpolitikai vonatkozásai a tankönyvekben és az oktatási segédanyagokban
3. Mivel a közoktatási tananyagtartalom digitalizációja várható, a kutatócsoport a kutatás céljára saját tankönyvi elektronikus korpuszt kíván létrehozni. A korpusz kialakítása kedvezően befolyásolhatná az elektronikus tananyagok létrehozásának folyamatát.
4. A kutatócsoport magját képező kutatóknak a Selye János Egyetem Tanárképző Karán mint klasszikus tanárképző karon természetes lehetőségük adódik arra, hogy a tehetséges tanár szakos hallgatókkal, valamint a doktori iskola hallgatóival együttműködjenek, őket is bevonják a kutatómunkába.
- A megkezdett munkáról, a további elképzelésekről, a munka folytatásának lehetőségeiről 2010. november 25-én a Selye János Egyetem Tanárképző Karának tanácsstermében *A tankönyvkutatás módszerei, feladatai* címmel rendezett munkakonferencián hangzottak el előadások, amelyeket a jelen kötet tartalmazza. A konferencián, amelyen a kutatócsoport tagjain kívül a Selye János Egyetem Modern Filológiai Tanszéke, az egri Eszterházy Károly Főiskola, a pozsonyi Pedagógiai Intézet, valamint a budapesti Nemzeti Tankönyvkiadó munkatársai vettek részt, sorrendben a következő előadások hangzottak el:
- Eöry Vilma (Eszterházy Károly Főiskola): *A tankönyvelemzés módszertani kérdései*
 - Lőrincz Julianna (Selye János Egyetem, Eszterházy Károly Főiskola): *Variológia és tankönyvkutatás*
 - Simon Szabolcs (Selye János Egyetem): *A tankönyvek és egyéb iskolai dokumentumok elemzésével kapcsolatos szlovákiai magyar/szlovák szakirodalom*
 - Misad Katalin (Comenius Egyetem, Pozsony): *Terminológiai problémák a szlovákiai magyar tankönyvekben és oktatási segédletekben*
 - Vörös Ottó (Nyugat-Magyarországi Egyetem, Selye János Egyetem): *A tankönyvek helynévhasználatának nyelvpolitikai vonatkozásai*
 - Kurtán Zsuzsa (Selye János Egyetem, Pannon Egyetem): *Angol nyelvű tankönyvek elemzésének tapasztalatai*
 - Benčatová, Ľudmila (Comenius Egyetem, Pozsony): *A szlovák nyelv tankönyvei a szlovákiai magyar tannyelvű iskolákban*

- Ledneczky Gyöngyi (Pedagógiai Intézet, Pozsony): *Olvasókönyvek összehasonlító elemzése az alapiskola alsó tagozatában*
- Tóth Etelka (ELTE, Budapest): *Korpuszépítés tankönyvkutatási célokra. Pályázási lehetőségek*
- Takács Edit (Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest): *A tankönyvkiadás helyzete Magyarországon*

A konferenciát követő szakmai beszélgetésen kiváló alkalom kínálkozott a nemrég alakult komáromi és az egy évvel korábban létrejött egri székhelyű tankönyvi kutatócsoport, valamint a magyarországi és szlovákiai magyar kutatók közötti jövőbeni együttműködési lehetőség megteremtésére is. Ezt megelőzendő került be a jelen kötetbe Zimányi Árpád (Eszterházy Károly Főiskola, Eger) *Tankönyvi szövegek mondatszerkezeti sajátosságainak vizsgálata* című dolgozata is.

A konferenciakötet közreadásával a csoportnak több célja is van: egyrészt az eddigi eredményeket más kutató és oktató munkát végző felsőoktatási szakemberek, általános és középiskolai tanárok, valamint PhD-hallgatók számára is hozzáférhetővé szeretné tenni. Másrészt pedig a tankönyvkutató munkába való bekapcsolódásra, a munka folytatására kíván ösztönözni a kutatócsoport tagjain kívül más munkatársakat, leendő csoporttagokat is.

Lőrincz Julianna
a Variológiai kutatócsoport vezetője